७

बाबासाहेबो आम्बेडकरो

बाबासाहेबो आम्बेडकरो मज्झपदेसे महुनगरे जातो। सो जातो एकुनवुतिअद्वसताधिकसहस्से वस्से एप्पिल मासे चतुद्दस दिवसे।

तस्मिं खो पन समये भारतदेसे जातिभेदो, जातिवादो अहेसुं। तं जातिभेदे अच्छुत जाति नामस्स जातिया अहोसि। तेन कारणा समाजम्हि सब्बत्थ असमभावो च विसमभावो च अहोसि।

तथापि बाबासाहेबो एतं बुद्धवचनं जानासि–

''न जच्चा वसलो होति, न जच्चा होति ब्राह्मणो।

कम्मुना होति वसलो, कम्मुना होति ब्राह्मणो।

अथ खो सो एतं असमभावं विनासेतुं चेव, समभावं पतिट्ठापेतुं च विविधं सम्मा वायामं अकासि। सो बुद्धसासनेन च भारतीयसंविधानेन च समाजम्हि समानत्तं पतिट्ठापेतुं विरियं आरभि।

तस्मा बाबासाहेबो तस्मिं समये पमुखेसु विस्सविज्जालयेसु अज्झापनं पापुण्णि । सो हेव यावजीतं विज्जत्थी अहोसि। सो निच्चं याव अट्ठारसघटिका अज्झयनं कारेसि । तस्मा कारणा सो नाना पोत्थकं रचयि। एवं गन्थो आंग्ल भासाय लिखितं अथपरं सो भारत देसस्स संविधानं रचयि। सोपि सो ''बुद्ध ॲन्ड हिज धम्म'' नामेन अतिपकतं गन्थं रचयि। सो पालिभासापचारणकातुं सदकोसञ्च व्याकरणञ्च रचयि।

तस्मिं समये भारतदेसे आंग्लवासि रज्जं कारेसि। सकला भारतरट्ठिक मनुस्सा च आंग्लरज्जतो विमुच्चितुं इच्छन्ति। तथापि पुब्बेव खो आंग्लरज्जतो अ-पराधिनता बाबासाहेबो चिन्तेसि – समाजपरिवत्तनं अधिको सोपकारो होति। तस्मा सो अनन्तरं समाजपरिवत्तनकातुं विरियं आरभि। सब्बेसानं मनुस्सानं हिताय सो नागपूरनगरे अत्तानं सतसहस्साधिकं अनुचरेहि बुध्दधम्मं पटिगण्हि। एवं हि सो धम्मचक्कं पुन पटिवत्तेसि। इदं ठानं अज्ज दिक्खाभूमि नामेन विख्यातो अत्थि। एतञ्च हि आधुनिकं धम्मचक्कप्पवत्तनं होति। एवं हि बाबासाहेबो बुद्धधम्मं भारतदेसे पुन अभिहरी।

अथ खो न चिरस्सेव छपञ्ञासाधिक नवसतसहस्से वस्से दिसेम्बरमासे छट्ठदिवसे देहलीनाम नगरे बाबासाहेबो आयुक्खयं अभावि। तस्स सरीरं मुम्बईनामकं नगरं आणेत्वा अंतिमं संखारं अकासु। अधुना इदं ठानं चेतियभूमी'ति अतिविय पकतो, होति।

तेन वुच्चति – बाबासाहेबो दुतियो अनतिक्कपुग्गलो होती'ति एतं वचनं कथितं आक्सफोड्डनामकेन अतिपकत महाविज्जायतनेन रचित पोत्थके। बाबासाहेबो आम्बेडकरो अम्हाकं महानरट्टपुरिसो अत्थि। आधुनिक भारतीय संविधानस्स सिप्पकारो अत्थि।

(स्वरचित)

शब्दार्थ / सद्दत्थ

जात (भू. क्रि. जायति) – जन्मला, उत्पन्न झाला

चतुद्दसु (सप्तमी अ.व.) – १४ ला

पन (अव्यय)–आणि, अद्याप, परंतु आणि आता, अहंसु

विनासेति (क्रि.) – विनाश घडवून आणतो, नाश करतो, नष्ट करतो

विरिय (नपुं.) – प्रयत्न, उर्जा, शक्ती

विस्सविज्जालयन (नपुं.) – विश्वविद्यालय

पुब्ब (वि.) – पूर्वी, आधी

अनुचर (पु.) – अनुयायी

आणेत्वा (अव्यय) – आणून, आणल्यानंतर

वस्स (पु.) – १) वर्ष १) वर्षा, पाऊस

खो (अव्यय) – खरोखर, निश्चितपणे

तथा (क्रि. वि.) – अशाप्रकारे, म्हणून

असमभाव – असमानता

पतिट्ठापेति (क्रि.) – प्रस्थापित करणे

सम्मा (अव्यय) – योग्य, बरोबर, सम्यक, संपुर्णपणे

यावजीव (विशे.) – जीवनभर, आयुष्यभर

विमुच्चति (वि+मुच) – मुक्त होतो, स्वतंत्र होतो

अभिहरति (क्रि.) – आणतो

न चिरस्सेव – लवकरच

अधुना (क्रि. वि.) – आता

वुच्चति – म्हटले जाते, म्हणतो

संधी विग्रह करा

अ) पराधिनता – पर + अधिनता

ब) सतसहस्साधिकं – सतसहस्स + अधिकं

क) एतञ्च – एतं + एच

ड) चिरस्सेव – चिरस्स + एव

अभ्यास

प्रश्न १ माध्यम भाषेत उत्तरे लिहा.

अ) बाबासाहेबांना बुद्धाचे कोणते वचन पूर्वीपासुन माहीत होते?

ब) भारतातील विषमता नष्ट करण्यासाठी बाबासाहेबांनी कोणते प्रयत्न केले?

क) 'दिक्षाभूमी' विषयी थोडक्यात माहिती लिहा.

ड) 'चैत्यभूमी' विषयी माहिती लिहा.

प्रश्न २ पालि भाषेत उत्तर लिहा.

अ) बाबासाहेबो कुहिं जातो?

ब) समभावं पतिट्ठापेतुं बाबासाहेबो किं अकासि?

क) कस्सपकारे समाजम्हि असमभावं अहोसि?

प्रश्न ३ विभक्ती ओळखा

अ) नेतु

ब) महुनगरे

क) वण्णेसु

ड) बुद्धस्स

प्रश्न ४ शब्दांची रूपे ओळखा

अ) आणेत्वा

ब) पतिट्ठापेतुं

क) रचयि

❑❑❑